

NABESCHOUWING STUDIEKRINGDAG 1966

Op een bijzonder kundige, charmante en indringende wijze heeft de discussieleider, ir. Dorsman, de Studiekringdag 1966 naar een succes gevoerd. De belangstelling was zeer groot. Ongeveer vijfenzeventig leden en ten naaste bij vijfenveertig introducés vulden de zaal. Onder deze laatsten vele bosplantsoenkwekers, die een gewaardeerde constructieve bijdrage leverden in de forumdiscussie en bij de algemene meningsvorming. Het is duidelijk, dat een belangrijk punt in de ontwikkeling van de bosbouw werd gemarkeerd.

In de teelt van het plantsoen en in het gebruik daarvan staan nieuwe wegen te bewandelen met ongetwijfeld vergaande consequenties, zowel voor het kweekbedrijf als voor het bosbedrijf.

Hiervan getuigen de navolgende samenvatting van de discussieleider en de conclusies van de Studiekringcommissie.

Samenvatting Studiekringdag „Bosplantsoen”

[232.41]

C. DORSMAN, discussieleider
Directeur Proefstation voor de Boomkwekerij, Boskoop

De tendens van deze Studiekringdag kan worden samengevat in de slagzin „Rendementsverbetering in de bosbouw begint bij het plantsoen”. Misschien nog meer dan in de land- en tuinbouw is in de bosbouw rendementsverbetering thans een economisch probleem van de eerste orde. Zowel uit de inleidingen als uit de discussies is gebleken dat hiertoe wel degelijk mogelijkheden bestaan, met name door kwaliteitsverbetering van het plantsoen. De wegen waarlangs deze vooruitgang bereikt moet worden zijn soms duidelijk, soms staan de meningen nog tegenover elkaar. Mijns inziens heeft deze Studiekringdag bewezen, dat de Nederlandse bosbouw nog slechts aan het begin staat van nieuwe ontwikkelingen. Het wetenschappelijk onderzoek moet en kan de richting aangeven waarin de bosbouw in de toekomst moet gaan.

Enkele kernpunten wil ik nog eens onder uw aandacht brengen. Het grote belang van een goede zaadherkomst is wederom duidelijk onderstreept. Op lange termijn bieden zaadtuinen in dit opzicht de beste perspectieven. Voorlopig zullen wij echter vooral aangewezen zijn op zaad van goede Nederlandse opstanden. Het is daarom van het grootste belang dat deze goede zaadopstanden voor de zaadwinning behouden blijven.

Het blijkt mogelijk op grond van onderzoek bepaalde wetenschappelijk gefundeerde kwaliteits- en sorteringsnormen voor bosplantsoen te formuleren. Voor enkele houtsoorten zijn deze normen gereed, vele aanvullingen zijn nog noodzakelijk. Het is thans zaak deze normen te gebruiken. De bosbezitter dient van de waarde dezer normen overtuigd te worden en deze bij

de aankoop van plantsoen te hanteren. Hierbij zal men zeker stuiten op het probleem dat hogere kwaliteitseisen voor de kweker van het plantsoen hogere produktiekosten kunnen meebrengen. Deze hogere kosten zullen in de prijs tot uiting moeten komen. Gevreesd moet worden dat bij het achterwege blijven van een voor de kwekers aanvaardbare prijs, de teelt van bosplantsoen verder zal inkrimpen en het bereiken van kwaliteitsverbetering een vrome wens zal blijven. Door een wetenschappelijk onderzoek van de produktiekosten moet het mogelijk zijn een basis voor een reële prijs van bosplantsoen te bepalen.

Uitermate belangrijk mede in verband met het gehele kwaliteitsprobleem en de hieraan verbonden kosten, lijkt de mogelijkheid om bij de bosaanplant uit te gaan van aanzienlijk geringere aantallen bomen in grotere maten. Wanneer dit systeem werkelijk voldoet, kan van een omwenteling in de bosbouw worden gesproken. De mogelijkheid om hogere (en betaalbare) eisen aan het plantmateriaal te stellen zouden hierdoor aanzienlijk toenemen. Nader onderzoek van dit systeem door proefaanplantingen van behoorlijke omvang, begeleid door een bedrijfseconomisch onderzoek van de kosten, lijkt daarom zeer urgent.

Een technisch belangrijk punt voor discussie is ook de kwestie betreffende het gebruik van klonen bij loofhout. Zijn zaaisels altijd minder riskant dan klonen? Kan verrijking van het klonensortiment de gevaarlijke eenzijdigheid van het sortiment voldoende opheffen? Het laatste woord is hier, zoals uit de discussie bleek, bepaald niet over gezegd. Gezien de grote economische belangen, die ermee zijn gemoeid, verdient dit punt grote aandacht van het wetenschappelijk onderzoek.

Het contact tussen kweker en afnemer van bosplantsoen vormde herhaaldelijk een punt van bespreking. Hierbij is duidelijk gebleken, dat de kwekers gaarne terwille zijn om, waar nodig, in onderling overleg tot een betere samenwerking te komen. Van deze zijde werden onder meer suggesties gedaan om te voorkómen dat bij de verzending partijen van verschillende herkomst worden verward.

Een technisch vrij moeilijk probleem blijkt de verkoop van het zwaarste materiaal, de zogenaamde voorloop, uit een partij. Daardoor loopt de afnemer het risico dat voortijdig juist het beste genetische materiaal uit de partij is verdwenen. Het lijkt noodzakelijk om in overleg met de N.A.K.B. te bezien in hoeverre aan dit bezwaar tegemoet kan worden gekomen.

Overzien wij tenslotte het gehele vraagstuk dat op deze dag aan de orde is gesteld dan kunnen wij vaststellen, dat de kwaliteitsverbetering van het bosplantsoen een eerste voorwaarde is voor rendementsverbetering in de bosbouw. Het bereiken van deze kwaliteitsverbetering zal de gezamenlijke inspanning vragen van kwekers en bosbezitters, gesteund door het wetenschappelijk onderzoek en de voorlichting op het gebied van de bosbouw en de tuinbouw. Wanneer deze Studiekringdag er toe heeft bijgedragen de belangstelling van al deze groepen te wekken voor het kwaliteitsprobleem van het bosplantsoen en hun onderlinge samenwerken te bevorderen, kan hij als geslaagd worden beschouwd.

DE BELANGRIJKSTE CONCLUSIES

1. Het te gebruiken plantsoen bepaalt in sterke mate groei en beeld van onze bossen en landschappelijke beplantingen gedurende 20 tot 100 jaar. Daarom is het een noodzaak dat aan dit plantsoen zeer hoge eisen worden gesteld.
2. Zaad van Nederlandse herkomsten verdient de voorkeur boven dat van buitenlandse herkomsten. Het behoud van de goede Nederlandse zaad-opstanden is daarom van groot belang. Op lange termijn bieden zaadtuinen de beste perspectieven. De aanleg daarvan dient te worden bevorderd.
3. Verwijdering van het genetisch minderwaardige materiaal is van essentieel belang voor het verkrijgen van goede beplantingen. De mate en wijze van het sorteren dient te worden bekend gesteld.
4. Het verdient aanbeveling door onderzoek zo spoedig mogelijk kwaliteitsnormen vast te stellen en deze vervolgens te hanteren. Zowel kweker als afnemer dient te worden voorgelicht over de eisen waaraan het plantsoen moet voldoen.
5. Er dient, nog meer dan voorheen het geval was, voor te worden gewaakt, dat noch op de kwekerij, noch tijdens het transport van het plantsoen van de kwekerij naar de plantplaats, verwisseling van herkomsten kan plaats vinden.
6. Gebruik van naaldhoutplantsoen waaruit de voorloop is verwijderd, is altijd verwerpelijk. Daarentegen is loofhoutplantsoen waaraan de voorloop is onttrokken, onder bepaalde omstandigheden te gebruiken (bijvoorbeeld als vulhout).
7. In die gevallen waarin klonen worden toegepast, wordt het risico verkleind door een groter aantal klonen te gebruiken. Indien de toepassing van klonen niet beslist noodzakelijk is, verdient het gebruik van streng gesorteerde zaaisels aanbeveling.
8. Bij het gebruik van plantsoen, dat voldoet aan de eisen, geformuleerd in de conclusies 3 en 4, is toepassing van een wijder plantverband mogelijk. Verder houtteeltkundig en economisch onderzoek op dit gebied is echter nodig en wenselijk.
9. Door economisch onderzoek dient de basis te worden gelegd voor een reële kostprijs van het plantsoen.
10. Het verdient aanbeveling door structuurverbetering de positie van het kwekerijbedrijf te verbeteren.

De Studiekringcommissie.